Toiminnallinen opinnäytetyö SeAMKissa

16.1.2019

Toiminnallinen opinnäytetyö sairaanhoitajan ammatillisen kasvun tukena

Työelämän muutokset aiheuttavat ammattikorkeakouluille haasteita vastata uusiin teknologisiin, taloudellisiin ja globaalisiin haasteisiin. Tulevaisuudessa ammattikorkeakoulusta valmistuvat nuoret tarvitsevat oman alan substanssiosaamisen lisäksi toiminnallisen kehittämisen taitoja, koska heillä tulee olemaan erilaisia työpaikkoja ja työuria kuin nykyisellä sukupolvella. Arenen (2017) mukaan ammattikorkeakoulun tulee tarjota monipuolisia mahdollisuuksia oman asiantuntijuuden kehittämiseen siten, että erilaisissa oppimisympäristöissä ja työelämän kanssa yhteistyössä tapahtuva toiminta on keskeinen osa osaamisen hankkimista.

On tärkeää yhdistää erilaisia oppimisympäristöjä ja menetelmiä pedagogisiksi oppimisratkaisuiksi, joilla voidaan edistää yksilöllisten opintopolkujen toteutumista (Taivassalo-Salkosuo 2012). Oppimisympäristöjen ja tehtävien kehittämisessä on olennaista edistää työelämälähtöisyyttä, käyttäjälähtöisyyttä, oppimisen monikanavaisuutta sekä ohjauksen laatua (Koramo 2012).

Toiminnalliset opinnäytetyöaiheet oppimiseen ja ammatilliseen kasvuun

Työelämän nopea muutos johtaa siihen, että oppimisympäristön on laajennuttava yhä kiinteämmäksi osaksi ympäröivää yhteiskuntaa. Oppimista tapahtuu yhä enemmän ammattikorkeakoulun ja työelämän yhteistyössä sekä niiden rajapinnoilla. Koulutusratkaisuja on muutettava asiakaslähtöisemmiksi, yksilöllisemmiksi ja joustavammiksi, jotta nopeasti muuttuviin työelämän tilanteisiin ja haasteisiin pystytään vastaamaan. (Raudasoja ja Rinne 2018.) Työelämältä saadut toiminnalliset opinnäytetyöaiheet ovat yksi mahdollisuus työelämälähtöiseen ja työelämäläheiseen oppimiseen. Työelämältä saadun opinnäytetyön myötä opiskelijan on mahdollista edistää ammatillista kasvuaan itseään kiinnostavalla ja työelämää oikeasti hyödyttävällä tavalla.

Toiminnallinen opinnäytetyö kehittää opiskelijan tietopohjaa, edistää työelämälähtöistä ongelmanratkaisutaitoa sekä suuntaa hänen ammatillista kasvuaan ja urakehitystään. Työelämästä saatu toiminnallinen opinnäytetyö lisää myös opiskelijan vastuuntuntoa sekä vahvistaa projektin hallintaa ja tiimityötaitoja. Lisäksi toiminnallisen opinnäytetyön tekeminen opettaa tiedollisten ja taidollisten valmiuksien ja voimavarojen arviointia, ajanhallintaa sekä organisointia. (Vilkka & Airaksinen 2003.)

Esimerkkejä toiminnallisista opinnäytetöistä

Toiminnallisena opinnäytetyönä voidaan tehdä esimerkiksi jokin tuotos, opas, ohje, tapahtuma tai video aiheesta koottuun tietoon perustuen. Toiminnallisen opinnäytetyöprosessin myötä opiskelijat kokevat ajattelunsa ja ammatillisuutensa kehittyvän. Kynnys työelämään astumiseen madaltuu ja opiskelijat kokevat, että tulevaisuuden työelämässä hankkeissa toiminen on helpompaa. (Salonen 2013.)

Työelämässä tarvittavan osaamisen hankkimista ja kehittämistä on tärkeää arvostaa opiskelijoiden henkilökohtaisina projekteina. (Morgan 2012, Stelter 2014.) Opiskelijat kokevat työelämälähtöisen toiminnalliset opinnäytetyöt mielekkäinä, koska ne edistävät työelämän edustajien kanssa yhdessä työskentelyä ja neuvottelevaa haasteisiin tarttumista (Kember & Leung 2005). Haasteellisuus, sopiva taitotaso ja kiinnostus luovat perustan onnistumisen kokemuksille, jotka tukevat itseluottamusta ja lisäävät tyytyväisyyttä (Kukkonen & Marttila 2017).

Hyvää työelämäyhteistyötä

Seinäjoen ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveysalan yksikön eräs sairaanhoitajaopiskelijaryhmä oli innostunut erilaisten toiminnallisten opinnäytetöiden tekemisestä. Ryhmän opinnäytetöinä valmistui työelämäyhteistyössä kolme opetusvideota, kaksi opetustapahtumaa ja kolme kirjallista opasta. Opetusvideoiden osalta työelämäyhteistyötä tehtiin Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin ensihoitopalvelun ja päivystyspoliklinikan lääkäreiden, ylihoitajien, osastonhoitajien ja opetushoitajan kanssa sekä mm. Kustannus Oy Duodecimin, Polar Electro Finland Oy:n, Suomen Turvatieto Oy:n ja Medidynen kanssa. Opetusvideoista tehtiin hieman erilaiset versiot sairaanhoitopiirille ja Kustannus Oy Duodecimille. Sairaanhoitopiiri hyödyntää opetusvideoita uusien työntekijöiden perehdytysmateriaalina sekä asiakkaiden ohjauksen materiaalina. Kustannus Oy Duodecim hyödyntää videoita myös opetusmateriaalina. Youtubessa on videoista sellaiset versiot, joita kuka tahansa pääsee katsomaan.

Seuraavat youtubessakin julkaistut videot ovat ryhmän opinnäytetöinä tuottamia:

Aivoinfarkti potilaan silmin. https://www.youtube.com/watch?v=0-UopIQwIRA
Lapsen elvytys. https://www.youtube.com/watch?v=nN8lmA5KTx8

Monipuolista osaamista

Opiskelijoilta kerättiin opinnäytetöiden valmistumisvaiheessa palautetta toiminnallisesta opinnäytetyömenetelmästä ja he kokivat oppineensa paljon. He oppivat keräämään näyttöön perustuvaa, tutkittua tietoa ja laatimaan laadukkaan kirjallisuuskatsauksen toiminnallisen opinnäytetyöosion perustaksi. He oppivat laatimaan käsikirjoituksen toiminnalliselle osiolle opettajien ohjaamana, yhteistyössä työelämän edustajien kanssa. Samalla he oppivat, miten tehdään kohderyhmä-, tavoite-, sisältö- ja resurssianalyysi, jonka pohjalta opetusvideo, opetustapahtuma tai ohje suunnitellaan ja toteutetaan.

Opinnäytetyön eettiset kysymykset, mm. lupakäytännöt tulivat heille tutuiksi. Opiskelijat kokivat hyödyllisenä

myös konkreettisen opetusvideon tekemisprosessin, koska he eri tehtävien ja roolien myötä oppivat myös paljon hoitotyön ammatissa tarvittavia kliinisiä taitoja ja tiimityötaitoja. Opinnäytetyöprosessi edisti heidän kokemustensa mukaan heidän ammatillista kasvuaan. He kokivat myös, että prosessin myötä heillä on innostusta, uskallusta ja taitoja työelämässäkin osallistua erilaisiin tutkimus- ja kehittämishankkeisiin.

Teksti:

Mari Salminen-Tuomaala
TtT, lehtori, SeAMK Sosiaali- ja terveysala

Lähteet:

Dufva M., Halonen M., Kari M., Koivisto T., Koivisto R. & Myllyoja J. 2017. Kohti jaettua ymmärrystä työn tulevaisuudesta. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 33/2017.
Kember, D. & Leung, D.Y.P. 2005. The influence of active learning experiences on the development of graduate capabilities. Studies in Higher Education 30 (2), 155–170.
Kukkonen, H. & Marttila, L. 2017. Kuviteltua todellisuutta – ammattikorkeakoulu oppimisen ja opiskelun ympäristönä. Sarja A. Tutkimuksia 19. Tampereen ammattikorkeakoulun julkaisuja.
Koramo, M. 2012. Ammatillisen koulutuksen oppimisympäristöjä kehittämässä. Kansallisia kehittämislinjauksia ja kuvauksia Opetushallituksen valtionavustuksilla tuetuista oppimisympäristöjen kehittämishankkeista 2008–2010. Opetushallitus Raportit ja selvitykset 2012:8.
http://www.oph.fi/download/140632_Ammatillisen_koulutuksen_oppimisymparistoja_kehittamassa.pdf .
Morgan, M. 2012. The context of learning in higher education. Teoksessa M. Morgan (toim.) Improving the Student Experience. A practical guide for universities and colleges. London: Routledge, 3–14.
Raudasoja, A. & Rinne, S. Ammatillisen koulutuksen oppimisympäristöt. Teoksessa: Kukkonen, H. & Raudasoja, A. (toim.) Osaaminen esiin. Ammatillisen koulutuksen reformi ja osaamisperustaisuus. Tampereen ammattikorkeakoulun julkaisuja. Sarja A. Tutkimuksia 23. Tampere 2018, 56-63.
Salonen, K. 2013. Näkökulmia tutkimukselliseen ja toiminnalliseen opinnäytetyöhön, opas opiskelijoille, opettajille ja TKI- henkilöstölle. Turku: Turun ammattikorkeakoulu. [Verkkojulkaisu] [Viitattu 6.11.2018] Saatavana: http://julkaisut.turkuamk.fi/isbn9789522163738.pdf
Stelter, R. 2014. A guide to third generation coaching. Narrative-collaborative theory and practice. Dordrecht: Springer Science+Business Media.
Taivassalo-Salkosuo, M. 2012. Johtopäätökset ja oppimisympäristöjen kehittäminen tulevaisuudessa. Teoksessa M. Koramo (toim.) Ammatillisen koulutuksen oppimisympäristöjä kehittämässä. Kansallisia kehittämislinjauksia ja kuvauksia Opetushallituksen valtionavustuksilla tuetuista oppimisympäristöjen kehittämishankkeista 2008–2010. Opetushallitus. Raportit ja selvitykset 2012:8.
http://www.oph.fi/download/140632_Ammatillisen_koulutuksen_oppimisymparistoja_kehittamassa.pdf .
Vilkka, H. & Airaksinen, T. 2003.Toiminnallinen opinnäytetyö. 1.-2. painos. Hel-sinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi. 9, 17-18, 72-77.